

„Soča“ izhaja vsak petek in velja po pošti prejemanja ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto . . . . . f. 4.40
Pol leta . . . . . „ 2.20
Četrt leta . . . . . „ 1.10

Pri oznanilih in tako tudi pri „poslanikih“ se plačuje za navadno tristo-vo vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ „ 2 „
6 „ „ „ „ 3 „

Za večje črke po prostoru.

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po 8 kr. v tobakarnicah v gosposki ulici blizu „treh kron“, na starem trgu in v nanski ulici ter v Trstu, via Caserma, 3.

Dopisi in naročnina naj se pošlje opravištvu „Soča“ Via Seminario št. 10.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delničem in drugim nepremožnim se naročnina zniža, ako se oglase pri opravištvu.

Slovenskemu učiteljstvu.

I.

Ko smo Slovenci in Hrvatje poslali pred dvema letoma preko ponemčenih planin svoje slovansko poslanstvo na srebropeno Veltavo, da sklenemo med milimi brati na severu in Jugoslavi oboje vzvišeno pobratimstvo, ki je voljno preliti tudi poslednjo kapljico krvi za zatranega pobratima, spremljali smo s pozornim očesom to poslanstvo svoje o vsakem njegovem koraku. Videli smo, kako je plemeniti narod češki od najvišje inteligencije do priprostega težaka obsipaval to poslanstvo naše z odkritosrčno bratovsko ljubeznijo, kakó goróče ga je pritiskoval na svoje ljubezni slovanske polno jsréč. Videli in spoznali smo, da imamo tam gori preko planin, ob Labi, Veltavi in Moravi, bratov nebróž, ki nas vroče ljubijo, ki čutijo z nami zajedno rove naše in naše britkosti, ki imajo iste težaje, iste namene, iste borbe z istim, ljutim sovražnikom. — Pred dvoma letoma slavila je torej ideja bratstva slovanskega največji in prvi svoj jednak zgodovinski praznik, ko je vrlí češki ród — „ki zlato vreden je usode!“ — pritiskával na srce svoje v starodavni materi slovanski „zlati Pragi“ svoje južne brate ter ulival jim v prsi novih, svežih močij za daljnje svete boje proti mnogoštevilnim mogočnim sovražnikom svojim za ono veliko, oduševljajočo in vzvišeno idejo slovauskega pobratimstva. — In mi vsi smo bili uverjeni do dna duše svoje, da požene to seme bratske ljubezni tudi plemenit sad. Nismo se motili!

Najraznovrstnejši stanoví češki, slovenski in hrvaški govorili so na toj veliki in zgodovinski imenitnej slovanski svečanosti oduševljene besede, ki so proslavljale to brateko vseslovansko uzajemnost in pobratimstvo s toli iskrenimi čustvi, da se nam je v radosti in srčnej zadovoljnosti topila prav tega pobratimstva preporna duša. Vsi ti mnogovrstni stanoví so govorili, oduševljevali in proslavljali, — jeden stan, mnogoštevilen, mogočen in zaveden stan pa je molčal, a poslušal je tem paznejo in si zapisal zlate besede globoko v rodoljubno srcé. Bilo je to vrló in zavedno učiteljstvo češko, ki se ni sililo med unete

govornike in slavitelje uzajemnosti slovanske, a ki je pokazalo in dokazalo zares, da umé, kaj je prava bratska uzajemnost slovanska. Pokazalo in dokazalo je, da mu pobratimstvo slovansko ni le puhla fraza, kajti začelo se je kinati po preteku onih lepih bratoljubnih svečanosti v največjem številu učiti jeziku dveh le v prevodu znanih mu velikih pesnikov, Preširna in Gregorčiča, začelo je z veliko ljubeznijo gojiti jezik naš mili — slovenski. Pokazalo in dokazalo je torej s tem, da hoče v dejanji vršiti tó, kar so drugi toli oduševljeno proslavljali.

Kdor je le količkaj opazoval razvoj osnovnega šolstva v Avstriji, vlasti slovanskonarodnega osnovnega šolstva razvoj, ta mora priznati, da je češko osnovno šolstvo prvo med enakim šolstvom slovanskim, a prav gotovo na nič manjšej stopnji, kakor katerokolisibodi nemško šolstvo avstrijsko. No priznati nam je, da so na Češkem vse razmere šolstvu jako ugodne, bodisi prirodnoznanke, geografske ali materialne in da se je českoslovansko ljudstvo že davno oslobodilo vseh onih starokopitnih predsodkov proti šoli, katere mi še danes opažamo med ljudstvom svojim. Sedanje šolstvo češko v obče, in českoslovansko še posebe, imá mnogo starše in krepkejše korenine od šolstva našega. Kakor pa se je razvijala češka šola, razvijalo in krepilo se je zajedno tudi češko narodno učiteljstvo, takó da stoji prav sedaj na visoki stopnji didaktičke izkušnosti in prave stanovske zavesti. Nad sto imajo učiteljskih okrajnih društev, ki zborujejo po večkrat v letu, celo po večkrat na mesec, kjer debatujejo o raznih predlogih ter si bistrijo takó najraznovrstnejše menj jasne pojme. In taka pogosta zborovanja uplivajo neizmerno mnogo na krepki razvoj pedagogičsko-učiteljske literature, kajti če hoče kdo o čem predavati, mora pisati, a če hoče pisati, mora se učiti, — in se mnogo in temeljito učiti, da ne bode svojim sluhateljem le v pomilovalen zasnehi. In mi vidimo, da imajo vsi češki učiteljski listi dosti in izbornega gradiva. Pri takih zborovanjih pa se tudi vzajemno oduševljejejo za tožavni, nevaležni a velepomembni poklic svoj, premišljaje in razmatraje, kako bi mogli najuspešneje in zvesto služiti domovini svetelj. No pri tem pa ne pozablajo koristij svojeje stannu, ki so pač v najtesnejši zvezi s kori-

stimi šolskimi. Stanovska čast, stanovski ponos jim je visoko v čisli. Ali učiteljstvu slovenskemu nalik imá tudi ono izbojevati še mnoge boje za popolno osvoboje svojega stanú in svojih koristij. Učiteljstvo češko vé, da je le v zlogi prava moč, da more združenega, celokupnega učiteljstva beseda imponovati tudi takim krogom, ki navadno nimajo zanj ni prijaznega očesa ni dobrega srca. In da mu bode mogoče jednemu možú nalik bojevati se za svoje in osnovnega šolstva koristij, zjednilo je vseh sto učiteljskih jednoť v „osrednje društvo“, t. j. iz delegatov vseh teh „jednot“ oživotvorilo je „Ústřední spolek jednot učiteljských v Čechách“, kojemu je poglavitni namén: 1. Hájení (obramba) zájmú v (koristij) učiteljských, 2. péče (skrb) o vnitřní (notranji) rozkvět (razvoj) školství českého, vydáváním (vy — iz) spisův, učebných pomůcek, seznamováním českého učitelstva se školstvem jiných národů zvláště (vlasti) slovanských. (In še o neke veleimenitnej nalogi o drugi priliki!) Kdor pa opazuje, s koliko eneržijo je začelo leto osrednje društvo svoje delovanje, osobito sé svojo peticijo do deželnega zbora, s koje zahteva, da se ustanové zakonite norme pri oddavanji učiteljskih služb ter omeji takó ona najstrože graje vredna protekcija, takó mora pač vzdihniti: O, da se i slovansko učiteljstvo tako jasno zaveda naloge svoje in svojega poklica! — Da, prav v tem nam je posnemati mile tovariše svoje tam gori ob Labi, Veltavi in Moravi; a posnemati je še osobito v nečem drugem, kar je zapráv glavni namen moj, — o čemer hočem govoriti v bodoče.

Prva opereta na Goriškem.

„Slovensko bralno in podporno društvo“ privedilo je 5. dne t. m. v prostorih tukajšnje čitalnice „veliko besedo“. Vše pred par tedni omenili sti „Soča“ in „Edinost“, da slovensko bralno in podporno društvo pripravlja veselico, pri kterej se ima predstavljati tudi „opereta“! Marsikdo je pri tej besedi ostrmel in debele pogledal, ali se celo namemnil ter si mislil: no — bo pa gotovo kaka burka, katero

LISTEK.

Četrta zapoved božja v pravljici.

Spisal dr. Franc Oblak.
Konec.

„Ko konča Gašper, začne Jeler pripovedovati svoje dogodbe tako — le: Slišali ste, kako smo se na onem holmu tamle ločili pred dvajsetimi leti; tudi vam sem že pravil, kako ljubeznjivo sem bil sprejet v družino francoskega poslanca, ki nikakor ni bil skop, kadar je šlo za to, da bi mi pokazal svojo dobrohotnost.

Ko je bil naš kolar Matevž popravil polomljeno kočijo in smo se bili vsedli v ono jako lahko kolibo, smo kakor blisk letéli naprej, puščaje za sabo najprej gozd, v katerem se nahaja naša hiša, potem bližajo vas, v kateri sem v otroških letih najprej slišal peti naše orglje, ki jih je vbral naš mežnar in katere je gonil Jurjev Grezor. Spominjal sem se, kako čudno in lepo se mi je tedaj zdelo; mislil sem namreč, da prav v nebesih je taka lepa godba, da prav v nebesih vedno mašujejo in orglajo, kakor naš domači mežnar. Še marsikaj družega sem mislil, kar pa se mi zdaj prav tako smešno zdi, kakor se mi je tedaj zdilo. Zdaj pač vidim, da človeku, ki malo vé, se lahko tudi mala stvar zdi velika, in da je prav tedaj, kadar malo vé, bolj srečen, nego tedaj, kadar mnogo vé. Obširno znanje razširi krog njegovega vida, pa tudi spoznanja, da premalo ali nič ne vé, in prav to spoznanje ga dela če dalje bolj željnega po večem znanji. Manj ko človek vé, zadovoljnejši in lažjeji živi. Znanje sicer vzvišuje človeka, a pomanj-

kuje osebno srečo njegovo v življenji in ga napravija mučenika za edino odplačilo, da je vzor drugim ljudem. To odplačilo, katero se pri učenih ljudéh ne smrti — ost imenuje, je tako vabljivo, da je zaradi njega postalo naj več velikih in imenitnih mož. Še više plačilo je Bog sam. In zgodbe mučenikov od sv. Štefana do najnovejših časov nam pričajo, koj znanje vse premore in kaj zamore. —

Pa zašel sem predaleč. Po vožnji 15. dni pridemo sročno na Dunaj. Zvišil sem v primerno kratkem času vse šole od elementara naprej, dokler da sem postal jezični dohtar. Pridno in marljivo sem se učil da so me vsi hvalili. Ko sem dospel do sedme latinske šole sem zapazil, da mi je poslančeva hčerka Jeanette (beri Žanét) bila tako ljuba, kakor da bi mi bila ljuba sestrica. Saj je pred mojimi očmi do rasla. Lepa zlatolasa deklica je bila. Njen oče in njena mati naju so tudi oba enako ljubili.

Tako je prišlo, da sem smel pred njo prosto na vrtu telovaditi in — oh gorje! — pri taki telovadbi sem enkrat tako nesrečno na hrbot padel, da sem postal nezavesten. Jeanette je bila zraven in je sama moj padec videla. Vša je zbegana, pa koj je prišla nazaj. Jaz sem jo zagotovil, da nič slabega ni. Ona je bila zaradi tega po otročje vesela.

Leto je bilo prešlo po onem padcu in tedaj smo bili prišli vsi bratje obiskat svoje ljube stariše. Kar jaz nisem vedel, je tedaj zapazila mati: da sem namreč hrom na levi nogi. To bolezen sem pa vedno zanemarjal. Postal sem jurist, dognal studije in postal doktor. Vstopil sem pri francoskem poslanštvu na Dunaji v službo. Imel bi bil postati seprog lepe in ljubljene Jeanette, ali jaz sem se vedno obotavljal, ker sem se vedno nadejal, da ozdravim svoje bo-

lezni. Ali bolezen je bila zmeraj huja in zato sem moral skleniti, da pokopljem v svojem serci svojo ljubezen. Ker sem gorko želol srečo ljubljene devi, sem jej spraval v bližino svojega prijatelja in ona sama si ga je izbrala za moža.

Mislím, da je moje najbolj blahtno delo to, kar sem storil, ker ob enem sem na srečo svoje ljubljene odpovedal se bogastvu (francoski poslanec je bil namreč prav bogat) in sem stariše Jeanettine rešil največe pregrehe do svojega otroka, namreč da bi jo silili do nesrečnega zakona. Njeni stariši bi bili imeli biti tudi moji stariši; oni so bili moji največi dobrotniki in za hvaležnost, da bi bil jaz napravil nesrečno njuno hčer! Razbile so se torej prijazne razmere med mano in francoskim poslancem, ki ni poznal mojih nagibov, in jaz sem ostal vedno njegovana oseba pri francoskem poslanstvu. Pri vsem tem pa sem ostal zaveden in zvest Avstrijec. V svojem poslovanji sem mnogo videl, kar je bilo moj domovini nevarnega. Enkrat bi bil pri takih opravilih imel izvrševati glavno nalogo, in ker sem se takemu početju odmaknil, izgubil sem po prizadevanji moj domovini sovražnih moči službo, dohodke in društveno spoštovanje. K svoji sreči sem si prislužil dohodke, od katerih morem živeti, in sem v največi skrbi storil za svoje ozdravljejeje pravi korak, kajti zdravega me tu vidite.

Jeler je končal pripovedovati. Samo to vem še povedati, da so vsi trije bratje bili sklenili, da Gašper prevzame skrb za svoje stariše in da po njihovi smrti so bili postavili na domačem m'rodvoru veliko nagrobno piramido v spomin svojim starišom z napisom: Svojin starišem v spomin trije sinovitrojčeki. Da je Gašper postal lastnik

smo že tu ali tam videli. Drugača pa si je to stvar mislil, kdor je iz „vabila“ k omenjeni „veliki besedi“ videl, da se ima v resnici predstavljati „opereta“ v pravem pomenu besede; kajti — tu so ti bili imenovani solisti: župan, berič, pisar, starešine, občinski svetovalci, vodji orkestra, vprav tako, kakor to prinašajo „plakati“, ki nas vabijo v gledališča i. t. d.

Tedaj se je oni šaljivi smeh polegel — in vsakdo je sedaj, rekel bi, bolj se strahom in veseljem pričakoval 5. dne februarja; se strahom, ker bal se je, da je stvar morda prenačljena, da se ne posreči; z veseljem, ker srečen vspeh zabilježiti se ima se „zlatimi črkami“ v kroniko napredovanja na Goriškem; da, na Slovenskem sploh — Prišel je sledni dan — videli smo — posrečilo se je — bolje nego smo pričakovali. Poglejmo si torej izid te „velike besede“:

Poslušalcev bilo je ogromno število; v dvorani je bila gučja — nad 500 oseb! sedeži na „sofah“ bili so opoludne vže vsi razprodani; še toliko bi se jih bilo razprodalo, da bi bili na razpolago. Že pred 7. zv. dohajalo je občinstvo, boječ se, da pozneje ne dobi prostora. Ob 7 $\frac{1}{2}$ bila je dvorana vže vsa napolnjena. Vse se je radovedno popraševalo, kako bo z „opereto“ pojde? Igralce same smo popraševali, a verjeli nismo njihovemu pritrjevanju, dokler se nismo sami prepričali — da se je izvrstno zvršila. — Prva točka bila je: „Zrinski Frankopanka“ se spremljevanjem orkestra. Tudi to točko smo kaj težko pričakovali, radovedni, kako se kaj podaje spremljevanje orkestra krepkim glasom znanih pridnih pevcev „bralnega in podpornega društva“. Tedaj opozori vodja orkestra g. Pahor, s palčico godce — a opozoril je nas — kajti nastala je nenkrat tihota in vse je zamakujeno poslušalo koračnico, skladbo znanejšega mojstra Iv. pl. Zajca. Pela se je izvrstno, i kaj bi se ne! vodila je pevce spretna roka g. Kumarja, orkester pred odrom pa g. Pahor. Ploskaje so udeleženci zaznaujali željo, da bi se ta točka ponovila, a ni se moglo vstreti, ker pesen je precej dolga — i program vže tako preobširen.

Za tem sledila je godba. Igrale so skoro najboljše moči orkestra tukajšnjega gledališča in kakor se je govorilo, spolnile so svojo nalogo prav vesino, posebnost pri spremljevanju operete. Sledila je igra: „Pol vina — pol vode“. Igrale so jo med družimi že dobro znane osebe: gospodična Jug — gospod Zavrtnek; oba sta za oder dospela vže do neke dovršenosti, kajti njih naravno kretanje — neprestrašenost, jasno izgovarjanje in „mimikaj“ daja jima častni prostor med najboljšimi diletanti na Goriškem. Vdovo, Marijo Zoričovo, igrala je g. Zorn; v prvo na odru, rešila je svojo nalogo častno, in želeli je, da bode tudi dalje bogatila obje diletantini. „Lazarja Malinščaka“ je dobro predstavljal g. Kumar.

Naslednja točka bila je „Mornar“ za bariton solo od g. F. S. Vilharja: pel jo je g. Kronavetvogl izvrstno — dovršeno. Kar dostikrat pogrešamo pri petju, t. j. piano — forte i. t. d., to je g. Kronavetvogl vse natanko izraževal in s tem pokazal pravi vkus v petji; pokazal redko pevsko zmožnost.

„Lunice“ pel je mešani zbor. Odlikovale so se zopet naše gospodične pevkinje: g. Pehani in g. Klančič, sopranistini in gospodične Jug, Urbaščič in Kocijančič, altistinje. Pesem se je vsled neprestanega ploskanja ponovila; mešani zbori se občinstvu jako dopadajo. Naj bi ne bilo veselice, kjer ne nastopi vsaj en mešan zbor!

Za tem sledila je deklamacija: „Junak in dete“. Gospodična Klančičeva nam je svojo deklamovalsko

domačih fužin, da je menih Mohor vmrl kot pater gvardijan samostana „v Vrešeh“ in da je Jeler vmrl kot spoštovan avstrijski poslanec na ruskem dvoru.

Fajmošter v priznani: „Prav ste jo povedali četrti zapoved božja je prav obširnega pomena, in srečen je, kdor jo spolnjuje. Z Bogom!“

S tem je bila pravljica končana. Ljudje so šli iz cerkve. Ko pred cerkvijo postojijo, da bi kruljevega pripovedovalca Jožeta občudovali, prileti poroden mlinarjev Jožo od nekod in kriči: Lejte no, sem „djal“ davi, zakaj naši zvonovi zmiraj pojejo: Pavlinska, Šimenajka, Gregorčevka, brž! Vsi trije zadnji pripovedovalci spijo v teh hišah. Živili torej, naši zvonovi!

Ljudje res oponašajo to pesem mostarskim zvonovom. Sentviškogoriskini pa:

Rajnk Pavlen je vmrl (vmrl),
Kado ga bo drof (drl)?
„Svel“ ga Vida črov (črv).
Le jamo skopljite,
Le noter ga donite,
Le n kamn gor nanj,
De ven ne bo mol (mogel).

Enako oponašajo po vsem Slovenskem zvonovom raznih cerkva. Tu tiči v vsakem obziru naroden zaklad. Morebiti pride kdo ki ga izkoplje. Meni na pr. se iz prav zdaj navedenega oponašanja šentviškogorskih zvonov zdi, da se imajo ti tihniki l, m, n, r smatrati kot polglasniki ne samo r, kateremu daja ono čast slavni slavist, c. k. dvorni svetovalec Miklosič.

spretnost vže večkrat pokazala in moramo jej priznati obdno hvalo in izreči željo, da bi tudi v kakej igri prevzela primerno ulogo.

Za tem sledil je čveterospev z alt solo „Sirota“. Gospodična Jug pela ga je prav dobro. S takimi glasovi nam ni treba vedno ostati le pri zborih, ampak sežemo lahko po kaj večem — sedaj imeli smo opereto za moške glasove; v prihodnje lahko napravimo kaj z ženskimi in moškimi glasovi. Nadjam se, da nas pri prihodnji priliki gospodične pevkinje osrečijo s kakim „solo“!

Glavna točka „velike besede“ imela je slediti. Občinstvo jo je nestrpljivo pričakovalo. Vzdigne se zagrinjalo in berič stoji na odru, ter pridno suazi in pripravlja sobo za starešinsko sejo. G. Pahor namahno orkestru in „vod“ operete se pričae. „Berič“, g. Kronavetvogl, zvrševal je svojo ulogo izvrstno, da si je težavna — igrati in delati po odru ob enem pa paziti na vodjo i orkester — pel je povsem gladko, neustrašno; porabl je izvrstno priliko, da je pri „I nu nočem Vam lagati i. t. d.“ pokazal, da zna na pravem mestu pokazati moč glasu — zadostiti ulogi „basu“, kajti nadvladal je orkester in sosebno „Contrabas“. Iznenadil nas je tudi z par kitičami kot „kuplet“, slikajuč nam župana z prav dobro mimiko. Nastopil je za njim „modra glava“ — pisar (tenor) g. Kumar, kateri se je jako odlikoval s svojim čistim glasom, sosebno v „duetu z beričem.“ V „duetu“ peti se spremljevanjem orkestra tako težko ulogo, kakor sta jo imela pisar in berič v opereti, je bilo sicer pričakovati od g. Kronavetvoga i g. Kumarja, a pela sta z zavzetjem, kakor bi se bila borila za častnejše mesto; pela sta s posebno preciznostjo, da sta si največje priznanje i pohvalo pridobila.

Sledil je tomu najlepši prizor: Starešinov dohod k posvetovanju. „Na zdar Vam i. t. d.“ Zbor starešin v krasni okoliščinski noši, z širokokrajnimi klobuki na pravil je poseben vtis na občinstvo — preveč je bilo posamezne opazovati, poslušati izborna petje, slediti natančnemu izgovarjanju besed, obnašanju starešina itd. — Zbor starešin, sestavljen iz štandreških in goriških pevcev, obnašal se je vrlo drbro, da je zvaljal smeh še tako melanhoničnemu. Goriški pevec so odru in obnašanju vže bolj vajeni in jim je to vže bolj malenkost, a štandreškim pevcom gre več čast in hvala, ker so priprosti delavci in so svojo ulogo tako dobro rešili ter pokazali, kaj zmoro tudi priprost slovenski delavec — ako hoče! Sledajči nastopi g. župan, purgermajster. Starešine ga sprejmo z vso častjo ter se mu po taktu do tal priklanjajo in mu spevajo: „slava, slava našemu gospodu županu. Sedaj prične svojo ulogo g. župan (bariton) g. Koršič, veččak v muziki. Imel je ulogo, ki bi marsikateremu staremu igralcu operet delala preglavico, kajti pri posameznih točkah se je zelo težko o pravem času oglasiti, a vse to je on jako dobro opravil; menil se je s starešini in jemal od njih „šnupce“, a pri vsem tem ni zgrešil vodja i orkestra. „Slava torej našemu gospodu županu v opereti!“

Kaj več o opereti in veselici, ki naj se zabilježi najlepšim, kar smo jih na goriškem videli — prihodnjic.

Dopisi.

Gorica. „Katol. bralno in politično društvo“ v Podgori priredilo je na večer svečnice lepo veselico v sicer prav tesnih ali dovolj primerno urejenih prostorih Kocijančičeve gostilne. Ljudstva domačega in vabljenega nabralo se je obilno in bili smo v pravi gučji. Časna beseda našega dež. poslanca K., da bo on skerbel, da dobi društvo tekom jednega leta prostorno dvorano, porok nam je boljše bodočnosti. Pri veselici vrstilo se je petje za govorom, igra za deklamacijami. Pevci podgorski, podvodstvom g. Bajta peli so nekatere pesni prav dobro; dopadal se je tudi mešani zbor. Deklamacija gospodične Gregorič in ona znanejša deklamatorja iz Gorice, vzbudili ste obdno zadovoljnost. Tudi igra, „Kje je meja“, predstavljala se je vrlo dobro. Posebno pa nam je ugajal stari Križ, katorega je igral prosti mož Lovro Gomišček s takim razumenjem, da smo se čudili. Kraž-Bajt nam je uže dobro znan igravec, ki je tudi ta večer svoje storil. Prav lepo ste igrali gospodičini P. in U. V obdnu smo pri mlademu društvu, ki šteje še le četrti mesec svojega obstoja, občudovali lep razvoj in znamenit napredek. Le tako naprej, verli Podgorci! in gotovo bodete z božjo pomočjo in vztrajnim delom še praznovoli petindvajsetletnico in „zlato mašo“ našega velovaznega društva. Navdušil je tudi navzoče zastopnik prostega naroda, mladeneč Javoršček, ki je z lepim lastno sestavljenim govorom navduševal Slovence, naj po svoji moči vse žertvujejo za sveto narodno stvar. Posrečilo se nam je dobiti govor ter bi ga dalš slavnemu uredništvu, ko bi ga ponatisnilo v naši „Soči“, a saj vemo, da je listu ozko odmerjen prostor. Vse lepo, dobro in koristno navdušenemu govorniku pa čestitamo javno; da bi imel mnogo posnemovalcev, mnogo naslednikov! Pri domači zabavi slišali smo marsikak lep govor in mnogo lepih pesni. Na svidenje v prijazni, za domačo-red zopet navdušeni Podgori!

V Podgori, 7. februarja. — Oni dan opisoval som stanje, ali prav za prav začetek „Slov. katol. in politično bralnega društva“ v Podgori. Tačas se mi je zdelo še vse nekako mrtvo; da resnico govorim, imel sem prav malo upanja, da bi društvo kdaj dobro oživelo. Muogi so rekli, bi vže bilo, ako bi bil „ples“ dovoljen, drugi pa so zopet trdili, da se ljudstvo premalo zanima, in tretji so pa vže do ločevali, da „nikdar nič ne bo“! Se vo, pri takem besedovanju sem tudi jaz prišel ob vos pogum, dasi sem vodno povdarjal, da se bo stvar na bolje obrnila. In slednič mi pa še „Slovenec“ pošlje v odprtem pismu „Soči“ med drugim prav gorko zaušnico; češ, da ni katoliško, kar sem pisal! Mili bože, sedaj pa tiho bodi, in shrani sem poro v miznico ter obljubil molčati tako dolgo, da spregovore oni možje, kateri imajo več pravice do tega.

Danes pa, ne oziraje se na odprto pismo „Slovenčevu“, pišem Ti, ljuba „Soča“, o dveh domačih veselicah, katere je nepričakovano priredilo naše društvo, nam v veselje in Podgori v čast. Vendar pa ni mi namenopisovati vse nedolžno veselje, kar smo ga vžili pri teh veselicah, kajti vem, da nimš na ostajo prostora v svojih predalih. Sicer si pa tudi ne upam, ker se bojim, da bi kdo moje nedolžno pisanje zopet preubračal in Tebi, draga „Soča“ zlobno podtikal.

Tako je torej! Od prve naše veselice Ti je vže zuano spod sprtetnejšega peresa kako, dobro je šlo vse, a tudi druga vršila se je jako živahno, akoravno se je še le prav zadnje minute naprosilo gospodično I. Gregorič, učiteljico iz Presoka, za deklamacijo in gospoda Zivertanoka, za šaljivo igro „Kje je meja“ da je prevzel nalogo cesarskega služabnika. Dvorana bila je natičena in občinstvo popolnoma zadovoljeno. Hvala gro za to domačemu organistu g. I. Bajtu, ker je nam priskrbel dovolj lepo ubravnega petja in obakrat sodeloval pri igrabi; hvala pa tudi tukajšnjim učiteljicam in gospodični Ivanki Klančičevi, ki je tako spretno igrala na oitrah.

Tako, vidiš, prijatelj „Soče“! da Podgora stoji na trdni narodni podlagi, ki so ne premakne pritisku sovražnih naših sosedov. Možem pa, katerim je mar za napredek Podgore, kličem, naj ne odstopijo od trudopolnega dela. Naj ne zabije pri svojih opravilih, da jim je izročeno v varstvo mlado društvo, katero kaže od začetka krepko svojo oživljajočo moč. Naj vabijo društvenike na skupne bralne večere, tako, kakor so se o svojem času posvetovali; da ne bo 13 društvu priskrbljenih slovenskih čisnikov zastoj ležalo v društveni sobi in vseh nemarnosti zgubljevalo svojo duševno hrano. — Opomnim Vas tudi na oni govor, ki ste ga slišali na večer zadne veselice; da se pri priložnosti pomenite o ustanovitvi družbe sv. Cirila in Metoda. Tukaj lahko z malim storite veliko v korist zatiranega sloveuskega naroda.

Podkrajski.

Iz Brd, 5. februarja. Kedar pridejo mladenci od vojakov domu na dopust, vedo mnogo povedati o bitkah in zmagah. Vsak vaščan rad posluša te branitelje domovine, ter se njih zmage veseli.

Tudi jaz vam hočem o bitki in zmagi govoriti; veselite se z menom! Ta bitka ni se vršila z bodalom, rozilom ali strelivom, ampak z uma svitlim močem in z „besedo“. Srečno je premagal „Slovenski jez“ mnoge zapreke, ki so mu branile prirediti zabavni večer na meji med Gradcem in Meraiikom, v središči Dolenjske županije, v našem visokem Hlevniku. Zdaj so veselimo, ker se je zabava dne 5. t. m. prav veselo in mirno izvršila. Naj jo na kratkim popišem:

Gospol Martin Skubin, posestnik v Hlevniku, dal je svojo plesno dvorano v to svrhu; njegov sin Karol je isto prav lepo priredil sde zelenimi vejicami in okusno prepletel sde zastavami, kakor je po zimi na deželi preteško napraviti. Spored je bil ta: 1. Pozdrav predsednikov, o krivicah na meji. 2. Petje Hej Slavjani, „kje so naše meje?“ To je pel domači zbor. 3. Začetek večerje, koja se za vršitev zabave večkrat pretrga. 4. Petje „Briska budnica“ po g. Volaričevem napovu. To so peli pevec iz Kozane pod vodstvom skladatelja. 5. Govor o domovini in napitnica cesarju (preds.). 6. Cesarska pesem. 7. „Venček“ posmi. 8. Govor o zaslugah sv. Oč. pap. Leona XIII. za Slovane (preds.). 9. Petje: Leonova himna. 10. Zbor domačih pevcev podari izvrstnemu skladatelju in pevovodji g. Hrab. Volariču umetno sestavljen šopek svežih cvetic, predsednik pa kupico, da vloži šopek, s primernim nagovorom. Mislim, da bo to počestjenje vsim spoštovalcem skladatelja všečno. 11. Petje „Briska budnica“, zopet; „Rožici“. 12. „Prizor na meji taljanski“, sestavila predsednik in tajnik, igrali Šteta (vdovec), Milka (njogova hči) in Sračko (njih prijatelj); konec igre je zapela poboljšana Milka pesem Čagli-jovo „Jaz nisem Taljanka“ — spremljajo jo pevec pri mizi pa g. Volarič pri harmoniji — divno. 13. Nadaljuje se večerja in vpevajo razne pesmi. 14. Šaljiv govor „o trebuhu“, zelo dolg, a tako humorističen, da je vsaki stavek zbujal splošen smeh. Govoril ga je g. skladatelj Volarič. Kaj takega nisem še slišal. 15. Petje raznih pesmi. 16. Recen govor kot

uvod k pesmi „Slavjani, ne udajmo se“ 16. To pesem je navdušeno zapel domači zbor, obstoječ iz mladencev građanskega in merniškega vikarjata. Sestavitelj in pevovodja temu mnogoštevilnemu pevskemu zboru je g. učitelj Belč. Njegov in pevec trud je hvale vreden; 3 do 5 četrt ure dalječ čez hribo in grapo k pevskim vajam huditi, to je velika požrtvalnost. 17. Pohvalni govor z napitnico v čast domačim pevcom napravil je g. Volarič; vsem pevcom skupaj pa predsednik. 18. Šaliv dvospev „Pijanec“, pela Milka in Janko. 19. Kozanski pevski zbor zapoje pesem „Milka moja“ in razae druge v prolepem soglasju. 20. Tombola z navadnim humorjem; največi dobiček naklonila je sreča tistemu Karolu, ki je brezplačno uredil sobano. 21. Kozanski pevovodja potipilje harmonij in pevec M. poje njegovo pesem „Luna sije“ (solo) s primerno mimiko. V tej pesmi stoji rebulica namesto ljubice. Spretnost g. Volaričeva izvalila je iz harmonija mnogo „okroglih“, a ženske so se znale premagati. — Med skupnim popovanjem razšla se je mnogobrojna vesela družba v najlepšem redu. Hvala Kožbanskemu županu g. Blažiču, ker je za isti dan ustavil pleso po vsej županiji!

Čepovan, 6. febr. V prid društvu sv. Cirila in Metoda so bili namenjeni dohodki „besede“ dne 2. febr.; a so pač le vinariji evanigeljske udove, kajti kmečka vas s svojo besečo brez ustopena se ne more meriti z trgi in mesti. Nabrala se je vendar po nakaznici Vam poslana svota 10 gl.

Beseda dne 2. febr. se je posebno dobro izvršila. Občinstva je došlo nepričakovano mnogo.

Pevci so imeli izvrstna grla. Volaričeve novejšje pesmi so se tako dopadale, da so se morale ponavljati; so pa res skladiče v duhu naroda. Gospod Leban je pel samoapev Vilharjev „Srce“ jako precizno, občinstvo je hotelo ponovitev. Prijetno je bilo tudi poslušati deklamacijo „Legenda“, katero je Anica Šuligoj prav dobro izvršila.

Društveni predsednik nam je razlagal namen in pomen društva sv. Cirila in Metoda, ter unemal kupovati srečke, katerih čisti dohodek se je določil temu društvu.

Dramatični prizor „Stara ura“ so nam čez vse zanimivo predstavljali gospod Rustija in Leban, ki sta imela glavne vloge. Tudi manjšje vloge so domači diletauti dobro izvršili. Zadovoljnosti in smeha je bilo še preveč, kor je časi branil besedam do ušes poslušalcev.

Po besedi je bila domača zabava, pri večerji tudi jako prijetna in umestna. Tu smo slišali razne narodne pesmi in tudi nekatere napitnice. Za povoljen izid se je zahvaliti naj bolj gospodu Rustiju, ki je pri besedi in domači zabavi bil vedno na svojem mestu, potem, ko je po velikih zametih iz Kala prelomil pot v Čeporan.

Iz Podmelca, 5. februar. — Letošnja zima je tudi tukaj pri nas obudila razne bolezni med otroci in odraseni. V tacihi nemilih slučajih se človek še le uči spoznati in ceniti dobrega, vestnega zdravnika ter spoštovati ga že zaradi potrebe. Tacega se nam je tudi pokazal sedajni c. kr. okrajni naš zdravnik, ki si čedalje več zaupanja pridobiva pri občinstvu. Otroška davica, o kateri je nekdo iz teh krajev spotočal v 2. števil. letošnje „Soče“, je, hvala Bogu in vestnemu prizadovanju okrajnega zdravnika, vže popolnoma ponehala. Ko je gospod zdravnik izvedel o bolezni, je kaj pogostoma zahajal v naš kraj; še celo v Rakovec, eno uro daleč, je šel do otrok nekega vbozega gosta. O tej priliki je menda v prvo poskušal, kako se po naših strmih ledenih gorah hodi v obutvi z ledeniki okovani. Hodil pa ni brezvarno; povsod, kamor je prišel in našel bolnike, dosegel je izvrstne vsehpehe. Ne eden bolnih otrok, ki jih je zdravil, ni umrl; vsi so srečno okrevali. Kako to? Ljudje so se strogo ravnali po njegovem navodu pri bolnih otrokih in s tem tudi pokazali, da ga dobro umejo.

A ne le otroke ampak tudi odrasle je ozdravil z istim dobrim vsehpehom. V Podmelcu je neko ženo ozdravil zelo mučne bolezni na prsih. Ni še dolgo, od kar je bil po noči klican na Grahovo k težkemu porodu in je nemudoma prišel ter rešil mater in otroka.

Gospodu dohtarju bi se godila krivica, ko bi mu ne hoteli priznati zasluge, ki si jih je v majhnem času v našem kraju pridobil se svojo spretnostjo in požrtvalnostjo. Pokazal je, da je bilo mogoče dobiti v Tolmin takega zdravnika, ki nam more v bolezni pomagati. Torej bodimo pravicoljubni; priznajmo zasluge, kjerkoli jih najdemo in nikar se ne prenačimo v sodbah.

Iz Avberja, 6. dne februarja. — Draga „Soča“! prosim te, dovolj mi malo prostorčka v predalih Tvojega lista. Čital sem v zadnjem listu „Soča“ dopis iz Avberja, kateri me je iznenadil, ker sem mislil, da bo gospod dopisnik razpravljaj našo razmere. Ako dopis čitam, zapezim, da napada „Kmetiško dru-

štvo“ v Dutovljah; da povabljenih ni spodobno sprejelo, ampak da se jih je nekako odrivalo. Gospod dopisnik ni pomislil, kaj bi bili morali povabljeni storiti, da bi bili smeli od drugih zahtevati, naj spolnejo svojo dolžnost. Bil sem tudi jaz navzoč pri veselici dne 29. v Dutovljah in storil sem svojo dolžnost; zato pa tudi društveniki proti meni niso v uljudnosti zaostali. G. dopisniku svetujem pogledati na svoj prag, potem bo gotovo druge mileje sodil.

Preteklega leta 11. junija je naš gospod učitelj povabil tukajšnje rodoljube po nasvetu gospoda dohtarja Gregorinija v Sežani k posvetovanju, da bi ustanovili podružnico družbe sv. Cirila in Metoda v Sežani. Razlagal nam je namen te družbe in kako hudo napadajo in stiskajo od vseh strani naš ubogi slovenski narod. Pri tej priložnosti so se tudi nabirali podpisi za to družbo ter se jih je nabralo okoli 50 a potem ni duha ne sluha o družbi; zaspala je menda kakor čitalnica v Štjaku. Mnogi povprašujejo, kako in kaj je z družbo, a nobeden ne ve, razou g. učitelja — on molči drugi ne vedo; Vso okoli nas napreduje za narod in dom, mi pa spimo!

Rodoljub.

Dutovlje, 6. febr. 1888. — Prejemši 3. števil. cenjene „Soče“ dne 3. febr., in v nji dopis iz Avberja, ki ima namen grđiti in črniti naše društvo, obrekovati je in podučiti, kako naj bi pri prih. veseliceh njemu na ljubo postopalo.

V kratkem bodi onemu dopisniku (ali narekovalcu) povedano, da mu je one vrstice narekovala le strast neopravičnega maščevanja, ter da je nam do sedaj še vsakdo priznal, da društvo častno izvršuje nalogo svojo. Se vé, da truditi se z duševnimi močmi, žrtovati in segati tudi v žep, če treba, in druge zastoj kratkočasiti, ne zmoremo še. Vstopnica k veselici je stala le 20, k plesu pa 60 kr. in toliko modri smo vendar le bili, da nismo puščali ljudi v dvorano — brezplačno; še manj tacih, ki so hoteli siloma prodreti v veselico dvorano (srām naj bo tacega netesanca!), in ki so bili vrhu tega še natrkani, Taki naj bi raje doma ostali pod kaminom, če tudi jih slučajno doleti vabilo?

Nekaj sem se učil, da moder je oni, ki uporablja prava in poštena sredstva v dosege svojega namena; dopisnik avberski se je sicer tudi posluževal sredstev, ali kakšnih? Dosegel je tudi z dopisom, kar je bil namenil; zato mu pa tudi prav radi za zasluge njegovih laži postavljamo na tem mestu hvaležen spominek: govoriti (njemu: kričati) je srebro, molčati zlató, ali: „si tacuisses, philosophus mansisses.“

S tem opravičujem svoje društvo, katerega ud mi je čast biti; za par družih, neumestnih besed, ki zadevajo bolj občino, nego nas, se ne zmenim.

Društvenik.

Politični razgled.

Politični položaj bi moral biti jako nevaren, če je res, da je Bismark o svojem času izjavil, da, kadar bo vojna blizo, začele se bodo diplomatske razprave in pogodbe objavljati. — Pretekli petek sti Nemčija in Avstrija objavili medsobno pogodbo za ohranjenje miru in vzajemno obrambo. Objava te pogodbe je vzbudila po vsej Evropi veliko zanimanja in razna tolmačenja; eni trdijo, da bode to pripomoglo k ohranjenju miru, ker Rusija se ne bode upala vojevati proti temu zaveznikoma; a drugi trdijo, da bo to vojno pospešilo. Ostanek pogodbe med Avstrijo in Nemčijo bil je uže davno znan, a kako sti se državi s pogodbo zavezali, to ni bilo znano. Oficijozna „Wiener Abendpost“ dne 3. t. m. pa je prinesla to pogodbo, ki se tako le glasi: Člen I. Ako bi se proti pričakovanju in proti odkritosrčni želji obeh visokih pogodnikov ena obeh držav od strani Rusije napadla, tedaj sta oba pogodnika vezana, drug drugega podpirati z vesoljno vojno močjo svojih držav in dosledno samo skupno in soglasno sklepati mir.

Člen II. Ako bi bil eden pogodnikov napaden po drugi vlasti, se s tem zavezuje drug visoki pogodnik, napadniku proti svojemu visokemu zavezniku ne le ne pomagati, temveč najmanj držati se proti pogodniku dobrohotno nepristransko (neutralno).

Ako bi pa v takem slučaju vlast, ki je napadla od strani Rusije, dobila podporo bodisi v obliki dejanskega sodelovanja, bodisi po vojnih naredbah, ki preté napadenemu, tedaj nastopi v členu I. te pogodbe dogovorjena dolžnost vzajemne pomoči z vso vojno silo tudi v tem slučaju takoj v veljavo in vojskovanje obeh visokih pogodnikov tudi tedaj postane skupno do skupnega sklepa miru.

Člen III. Ta pogodba imata v zmislu njenega mirovnega značaja in pa, da se izključi vsako napačno tolmačenje, oba visoka pogodnika imeti tajno, ter se sme tretji vlasti razodeti samo s porazumljenjem obeh pogodnikov in pa v smislu posebnega dogovora.

Oba visoka pogodnika imata po mišljenju cesarja Aleksandra izraženem, pri dotiki v Aleksandrovem nado, da se oboroževanje Ruske dejansko ne bode skazalo njima nevarno in zato sedaj nimata povoda, kaj naznanjati, ako bi se pa proti pričakovanju ta nada skazala kot napačna, tedaj bi visoka pogodnika smatrala kot dolžnost svoje (lojalitete) odkritosti, to vsaj zaupno cesarju Aleksandru naznaniti, da bi morala napad na enega kot zoper oba obrnjenega smatrati.

V dokaz tega sta pooblaščenca to pogodbo lastnoročno podpisala in zraven svoje grbe odtisnili.

Storjeno na Duňaji dne 7. okt. 1879.

(M. P.) Andrassy. (M. P.) Henrik VII. Reuss.

Bismark je po objavljenju te pogodbe, namreč pretekli ponedeljek skoraj dve uri govoril v nemškem državnem svetu o političnem položaju; povedal je mnogo in dobro, a nič določnega, da bi se moglo trditi, da se bode položaj zboljšal ali poslabšal.

Zarad nevarnega političnega položaja, če ne zarad nezmožnosti proti Abisinici, pišejo nekateri italijanski listi, naj se pokliče vojake nazaj iz Afrike. Afrikska zadeva je za Italijo gotovo zelo neprijeten slučaj, ki niti na druge zvezne vlade ne more delati dobrega utisa.

Domače in razne vesti.

Podgorskemu otroškemu vrtu oglašajo se še vedno prijatelji z dejansko podporo. Zraven uže izkazanih 59 gl. 36 nov. darovali so še: g. prof. pl. Kleinmayer 1 gl.; g. K. J. 50 nov.; v. č. g. St. P. 3 gl.; prijatoljska družba dne 29. dec. 1887 v Gorici 4 gl. 50 nov.; v. č. g. Gregorčič Ant. 1 gl.; g. Pavletič France 1 gl. 46 nov.; g. France Bajt 1 gl.; pri domači zabavi dne 2 febr. t. l. se je nabralo 6 gl. 30 nov.; in dar g. dr. A. G. vergel je 6 gold. — skupaj toraj 84 gl. 12 nov. Vsem dobrotnikom hvaležni: „Bog poverni“.

Odziv k izjavi deželnih poslancev proti znatnemu zaničevanju Slovencev nam sti poslali še županstvu v Berjah in v Št. Andreji.

Člančič — „Beda v Gorici“ — poslednjega našega lista dal je pevod nekemu prijatelju, da nam je pismeno pojasnil, da se podpora zaradi slabe letine nabira tudi za Slovence. No, mi bomo veseli, če tudi Slovenci dobo od nabrane podpore kak počen groš in smelo trdimo, da smo k temu več pripomogli nego škodovali. Sicer pa dostavimo, da je naš list vendar še toliko vreden, da bi se mu od take strani pošiljala pojasnila o pravem času in dostojna.

Gorelo je preteklo soboto zvečer v Gorici na treh krajih. Dva ognja sta bila nezusatna; a tretji, v ulicah sv. Ivana, bil je uže velik in jako nevaren. V hiši nad mesnico, nasproti c. k. učilišča za ženske, bilo je vse podstrešje in deloma tudi zgornje nadstropje v ognju; spodgorela je bila uže streha in plamen je švigal visoko v zrak. K sreči je bila še le 9. ura, da so ljudje hitro pritekli pogasiti. Nekateri pravijo, da se je vžgal od hranjenega pepela, drugi pa mislijo, da je zažgal položeni ostanek „španjoleta.“

† Vinko Zega v Koprivi na Krasu, požrtvovalen rodoljub, umrl je po dolgotrajnej bolezni v nedeljo 5. t. m. Poslednja leta je bil jako proganjan od nemile usode, ki mu je zatemnila vid in um. Takih naobraženih veleposestnikov, kakršen je bil Zega, treba bi bilo našemu narodu, kajti obiskoval je v Gorici višjo realko, potem bil več let v vojakihi narednik. Lep, nadarjen mož, bistrega uma, vzoren in značajan narodnjak, obče spoštovan od vseh, ki so ga poznali.

Večni blagor mu Bog daj!

Najnovejšje D. Fajgeljnovovo delo: „24 fugiranih pred ali poiger v vseh tonovskih načinih itd., izdalo in založilo cecilijansko društvo za gorisko nadškofijo“ se dobiva pri Wokulatu v Gorici po 55 kr. iztis.

Jan V. Lego, največi zagovornik češko-slovenskega pobratimstva, veliki ljubljeneč naroda češkega in slovenskega, znani prijatelj češkega in slovenskega učitelstva — — boleha zelo zadaje me-

sece, a sedaj niti pisati več ne sme. Že ko so se napravljali Čehi na slov. jug, česar duša je bil ravno on, bil je zelo rahlega zdravja, — a vender ga je prignala ljubezen do našega rodu še enkrat doli v domovino našo; kjer je že pred 30. leti plodunosno deloval za probujanje našega rodu. Vračajoč se čez Kranjsko v domovino svojo, pa se je pri nesrečnem skoku na Gorenjskem nekaj poškodoval v levih mehkih. — Mi Slovenci, ki smo v poslednjem letu že toliko solzá prelili pri gomilah naših promnogih, slavnih mož, — nadejamo se, da nam ohrani nebó še mnogo let tega miljenca češkoslovenskega v prospeh češkoslovenskega pobratimatva, — kajti mi Slovenci se moremo le zajedno s Čehi boriti za naše pravice, ker ločeni smo celó od naših najbližnjih bratov Srbohrvatov, a Poljaki se za ostalo Slovanstvo še ne zanimajo zadosti. O delovanju g. Jana Lega za slovensko stvar bi se dala napisati cela knjiga. Ker pa ta velikodušni Slovan dela vse le brez hrupa, slov. občinstvo mnogo o tem ne vé, niti ne slov. razumnístvo, razven — učiteljstva. Zató pa so ga naša učiteljska društva volila z oduševljenjem častnim članom, kar ga je zelo veselilo. Prosimo torej milostno nebó, da ga kmalu ojači ter vrne plodunosnemu delovanju!

Ruščina začenja prihajti v Avstrijo z zelo brzimi koraki, — ali nikakor ne po takó razupitem „panslavizmu“, ki roji vedno po glavah Madjarjev (— Tillagoš!! —) in drugih slovanskih neprijateljev, marveč po ukazu vojne g. ministra. Že lani je vojno ministerstvo ukrenilo svojemu častništvu, da naj se pridno bavi z ruščino, no letos se to učenje pridno nadaljuje. Zanimivo je to, da se naroča učenje ruščine vzlasti častnikom srbsko-hrvaškega, ali sploh slovanskega pokolenja, — od Nemcev se tega ne zahteva. Nekaj jednakega je ukrenila tudi Nemčija. Za l. 1888. je bila razpisana na vojaške akademiji v Berlinu služba profesorja ruščine z letnim plačilom 5000 mark. Tako pišejo „Vojni listi“. — No mi Slovani pouzemajmo iz tega lep nauk: da se sami pridno učimo ruščini in da se nam ni več bati „panslavizma“, če bomo zahtevali, da se na naših srednjih šolah uči ruščina kot obvezni predmet. Kot Slovanom nam bode to od velike koristi, kajti odpró se nam potem bogati viri književnosti ruske ter se otresemo tako duha germanskega, ki se nam je zaježil v kri in meso.

Nihilizem. Visokošolska izobraženost ženk na Ruskem. V l. 1886 studovalo je na ruskih vseučiliščih 779 žen. Na fakultetah filoloških jih je bilo 242, na fakultetah matematiško fiziških pa 500. Pravoslavnih je bilo 587, židinj pa 139. Neomženih je bilo 748, omoženih vl. Največ teh dijakov v kriilo bilo je iz stanu boljarskega (— plemenitega —), dostojanstvenikov in uradniškega in sicer 437. Pravoslav. duhovnikov hčera je bilo 84, 117 meščank, 4 hčere vojaške, a 2 s tojine. Koncem tega leta je končalo študije 122 pošlušalk, a 85 jih je prestalo rigorozo (strobe preskušnje). Razven tega je studovalo mnogo Rusinj v Švici. No, potem pa govoré naši Nemci in Lahi o barbarskej Rusiji. Mi pa mislimo, da si Rusija goji s takimi ženskimi dijakmi le gada na prsih, ker znano je, da se i one unemajo za „nihilizem“, ki je po krščanskem mnenji nekega slov. lista še premalo razširjen v Rusiji, kajti z veliko krščansko ljubeznijo je vzdihnil pri neki priliki: „Še premalo imate Nihilistov!“

Resnica oči kolje. V sv. pismu beremo, da je Danjel istinito razložil Nabuhodonozorjevemu unuku Baltazarju čudežno na steno zapisane besede: Mane, takel, fares! — Nekaj podobnega pripoveduje neka rimska pripovedka. V rimskem senatu se je prikazalo baje nekoč 12 črk: tri P, tri S, tri R in tri F. Nekdo ni mogel raztolmačiti te prikazni, le Beda (največji sočasni modriján) je razložil ono prikazen takó-le: tri P = Pater Patriae Profectus (oče domovine odšel); tri S = Sapientia Secum Sublata (modrost seboj vzel); tri R = Regnum Romae Ruet (država rimska propade); tri F = Ferro, Flamma, Fane (železem, ognjem, lakotjo). Za to razložitev so mu Rimci oči iztaknili. In vender je mož prerokoval resnico, kajti besede njegove so se uresničile do najzalostnejše skrajnosti. — Iz tega posnemajmo, da ni dobro povedati vsega, kar človek vé, kajti „Resnica oči kolje“ — drugim, a „izkolje“ jih največkrat onim, ki resnico govoré ali se za njo potezajo. Vender pa nam bodi globoko v srcé zapisana zlata národna prislovica: da le resnica najdalje trpi.

Takega nam bi bilo treba: Bogataš v Moskvi, D. Morozow, daroval je 500.000 rubljev za ustanovitev sirotišča za otroke vseh veroizpovedanj. Da se nam Slovencem še ni narodil tak mož, — potem bi naša družba Ciril-Methodova stala že sedaj na krepkih nogah. No, je pa tudi pri nas res prerisnčen pregovor: „Kdor imá — ne dá; kdor bi rad dal — nima“. Mnogo poznamo premožnih „tudi slovenec v“, katerim ne gré krajcar izpod palca — za narodno stvar. Premalo je še — pravega domoljubja.

Ženske na vseučiliščih na Angleškem. Na vseučiliščih v Cambridge podpisali so tamošnji profesorji nek spis, ki se odločne protivi, da so na vseučiliščih tudi ženske — profesorice. Pravo imajo, vsake reči le kolikor je prav! Sicer pa menimo, da je gospode profesorje razgrela zavest, da nadpolna in vročekrvna mladina raje posluša lepe mlade gospice profesorice, nego resne može. Big nas varuj emancipovanih žensk.

Važno za uradnike. Dunaj. Vaše blagorodje! Komaj danes mi je mogoči Vam poročiti, kak uspeh sem dosegel s svicarskimi zrni od lekarja Brandta proti hemoroidom, ki so me zaradi premnogege sedenja vedno hudo nadlegovale. Mnogo bi Vam moral pisati, da Vam bi natanko razložil nered v mojem truplu zaradi hemoroid. Kratko rečeno: trpim na črevah zaradi pomanjkanja gibanja in prekasnega odpravljanja nevžitnih tvarin. Proti temu sem vzel Vaših zrn in mi je vže po polovici zavživanih bilo dobro, a zdaj sem vse porabil. Jemal sem po 1 ali 2; na zadnje pa zmiraj le po eno in moram javno priznati, da so narejale učinek brez vsake bolečine ter vsled tega iz dobrega prepričanja priporočam ta zrna za to bolezen vsakemu tembolj, ker po njih rabljenji ne ostane v truplu zagačenje, kakor po rabi družih takih zdravil. Z odličnim spoštovanjem. Velh. Strauss, uradnik, Favoritenstrasse N. 8, III. Th. 27.

Lekarjeve R. Brandtove švicarska zrna dobivajo se v škaticah po 70 kr. po lekarnah; paziti pa je, da so prave, kar se spozna iz belega križa na rudečem podu in iz zadrse pri Brandtovem imenu.

Zahvala.

Katoliško polit. bral. društvo podgorsko naznailo je bilo v „Soči“ dve navadni domači zabavi ali dva „bralna večera“; s pripomočjo raznih sotrudi in sodelovalcev smo pa imeli dve lepi „besedi“, mesto „bralnih večerov.“ Naj bo torej s tem vsem izrečena priščna zahvala z nadejo, tudi nadaljne njih naklonjenosti društvu.

Podgora, dne 3. svečana 1888.

ODBOR.

Javna zahvala.

Vsem onim p. n. gospodom in gospodičnam, ki so blagovoljno sodelovali pri veliki besedi 5. t. m., izreka najtoplejšo zahvalo „Slovenskega bralnega in podpornega društva v Gorici“ dne 7 februarja 1888.

ODBOR.

Ptujska vina,

nekoliko reza sicer, pa prav dobra in naravna, 87. leta, bela in rudeča, razprodajam po 7 do 9 kr. in 85. leta bela, volna in prav dobra po 16 do 22 kr. liter. Tudi imam na prodaj 93 startinov naravnega slivovica iz 85 in 87 leta in na izbero tropinskega žganja po prav primernih cenah.

Ptuj, 2. febr. 1888.

I. KRAVANJA, posestnik.

GOSTILNO PRI KATTERINIJU

prevzel sem podpisani in se uljudno priporočujem p. n. občinstvu, sosebno pa še prijateljem in znancem za pogosto obiskovanje ter zagotavljam, da bom vedno skrbel za dobro pijačo, raznovrstna vina in pivo, pa tudi za dobre, okusne jedi.

Izbe za prenočišče dajam mnogo ceneje nego je navada. Imam tudi mnogo prostora za voznike in njih živino, zato se priporočujem sosebno še mojim gorskim rojakom, naj se blagovoljijo vsaj za poskušnjo pri meni ustavljati, kadar pridejo, po opravilu v Gorico.

V Gorici, 26. dne januarja 1888.

Tomaž Kranjec.

Teodor Slabanja,

srebrar v Gorici,

ulice Morelli št. 17,

se priporoča velečastiti duhovščini za izdelovanje cerkvenih potrebščin najnoveše oblike, namreč: Monstranc, kelihov, ciborijev, svetilnic, svečnikov itd. itd., po najnižji ceni.

Tudi se pri njem stara cerkvena priprava v ognju pozlati, posrebrni in popravi.

Na blagovoljna vprašanje radovoljno odgovarja in pošlje vsako blago dobro spravljeno in poštnine prosto.

Bicikli in tricikli iz prvih angleških tovarov

H. Bock-a na Dunaji, III. Hauptstrasse št. 72.

Ceniki se dopošiljajo brezplačno.

Knjigotržec J. Palik,

v Gorici na Travniku

ima veliko zalogo vsega, kar spada v področje knjigotržstva in točno izvršuje vsa naročila časopisov in muzikalij. Pri njem se dobe vse raznovrstne šolske knjige, papir, pisanke, svinčniki, peresa in vse, česar se potrebuje v šoli in v uradni. On prodaja po najnižji mogoči ceni. Gg. učijem pa cene še posebno znižuje.

Priporočuje se p. n. častitemu občinstvu, da bi blagoljno hodilo k njemu nakupovat in naročevat.

Hiša na prodaj

v Gorici pri Sv. Roku, Via Canonica št. 6, z dvoriščem in vertom; ima vse komoditete za zasebnika, kakor tudi za obert ali trgovino. Cena primerno nizka. Podrobno pové uredništvo.

NAZNANILO.

Podpisani naznanja p. n. častitemu občinstvu, da mu je papirnica Leykam-Josefsthal izročila zalogo svojih izdelkov za mesto in pokrajino goriško in da je to zalogo odprl 26. januarja v judovskih ulicah (Via Ascoli) hšt. 16.

V Gorici 1. dne febr. 1888.

G. C. LUZZATTO.

V najem

se da del hiše št. 1 v Šempetru, ki je primeren za gostilno ali pa za stanovanje kake večje družine.

Natančneje poizve se v prodajalnici pred šempetersko cerkvijo.

Nova prodajalnica

papirja in pisarske priprave (pozneje tudi knjig) v „semeniskih ulicah“ št. 10 odpre se prihodnji četrtak.

Priporočuje se obilnemu obiskovanju.